

STANOWISKO
Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
Rady Gminy Harasiuki
z dnia 7 październik 2024r.

W dniu 25 września 2024 r. do Rady Gminy Harasiuki wpłynęła skarga na przebieg zebrania wyborczego w dniu 20 września 2024 r. związanego z wyborem Sołtysa i Rady Sołectkiej w sołectwie Huta Stara złożona przez osobę zamieszkałą w Hucie Starej.

Skarżąca zarzuca, że w głosowaniu brała udział osoba nieuprawniona do głosowania.

Przewodniczący Rady Gminy Harasiuki po otrzymaniu skargi w dniu 2 października 2024r. przekazał ją do rozpatrzenia właściwej w sprawie skarg Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji po zapoznaniu się ze skargą w dniu 3 październik 2024 r. wystąpił z wnioskiem do Wójta Gminy Harasiuki o przedłożenie dokumentów z przebiegu zebrania wyborczego oraz ustosunkowanie się do zarzutów zawartych w skardze. Prosił też o przedstawienie opinii prawnej radcy prawnego. Odpowiedź na wniosek otrzymał w dniu 7 październik 2024r. Po zapoznaniu się z jej treścią przedłożonych dokumentów, zwołał posiedzenie Komisji Skarg, Wniosków i Petycji na dzień 7 październik 2024r.

Z opinii radcy prawnego wynika, że zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Statut jednostki pomocniczej określa w szczególności zasady i tryb wyborów organów (art. 35 ust. 3 pkt 2 wskazanej powyżej ustawy) oraz zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej (art. 35 ust. 3 pkt 5 tej ustawy).

Mając na uwadze cytowane wyżej regulacje radca podkreślił, że kontrola prawidłowości przebiegu i wyników wyborów do organów sołectwa mieści się w zakresie kompetencji rady gminy. Jej uprawnienie wynikać może wprost ze statutu danej jednostki pomocniczej, który w ramach wyznaczonych treścią art. 35 ust. 3 pkt 2 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym może obejmować postanowienia przyznające obywatelom prawo do złożenia stosownego środka zaskarżenia skierowanego do tego organu. Jeżeli zaś statut sołectwa nie przewiduje trybu kwestionowania wyników bądź sposobu przeprowadzenia wyborów do jego organów, możliwość zweryfikowania ich prawidłowości przez radę gminy należy wywodzić z treści ogólnej normy kompetencyjnej sformułowanej w art. 18a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

Statut Sołectwa Huta Stara w § 35 i ust. 2 stanowi, że nadzór nad działalnością Sołectwa sprawowany jest na podstawie kryteriów zgodności z prawem, natomiast organem nadzoru nad działalnością sołectwa jest Rada Gminy i Wójt. W Statucie Sołectwa nie uregulowano trybu wnoszenia i rozpatrywania protestów, ani też trybu unieważniania wyborów organów sołectwa, jednak orzecznictwo sądowe wprost wskazuje na możliwość

wypowiedzenia się przez radę gminy w sprawie ważności wyborów sołtysa w drodze uchwały.

Biorąc powyższe pod uwagę, Rada Gminy jest uprawniona do decydowania o ważności i prawidłowości wyborów w sołectwie i jest organem władnym podjąć stosowne kroki w przedmiocie oceny ważności wyborów.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji na posiedzeniu w dniu 7 października 2024 r. zapoznała się z dokumentami przedłożonymi przez Wójta. Wysłuchiwała wyjaśnień Gabriela Waliłko – Sekretarza Gminy, który był przewodniczącym tego zebrania. Zapoznała się też ze stanowiskiem Wójta, który dokonał weryfikacji listy obecności z zebrania pod kątem uprawnień osób w nim biorących udział w głosowaniu.. Komisja dokonała również analizy listy obecności mieszkańców Sołectwa na zebraniu w dniu 20 września 2024 r.

Wójt na skutek przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego, uznał za zasadny zarzut udziału w wyborach osoby nieuprawnionej do głosowania, która nie posiadała prawa głosowania w wyborach do Rady Gminy Harasiuki w okręgu wyborczym nr 11 w Hucie Starej, gdyż nie jest ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w tym okręgu.

Wskazana powyżej nieprawidłowość mogła mieć wpływ na wynik głosowania, bowiem różnica głosów pomiędzy kandydatami wynosiła 1 głos.

Tryb wyborów sołtysa i rady sołeckiej określony został w art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Zapis § 19 ust. 2 Statutu Sołectwa Huta Stara mówi, że: ***„Uprawnionym do głosowania jest każdy mieszkaniec Sołectwa posiadający czynne prawo wyborcze, stale zamieszkujący na terenie Sołectwa, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 18 lat i jest wpisany do stałego rejestru wyborców sporządzonego do celów przeprowadzenia wyborów samorządowych.”***

Przepisy te wprost stanowią, że czynne prawo wyborcze przysługuje stałym mieszkańcom sołectwa uprawnionym do głosowania, a tym samym należy uznać, że udział w wyborach osób nieuprawnionych jest istotnym naruszeniem, które winno skutkować sankcją nieważności.

Uwzględniając zebrane materiały oraz wyjaśnienia Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Harasiuki stwierdza, że wskazany w skardze zarzut znajduje potwierdzenie w zebranym materiale dowodowym w związku z czym **skargę uznaje się za zasadną.**

Zastępca Przewodniczącego Komisji

Seroka Grzegorz
Grzegorz Seroka